

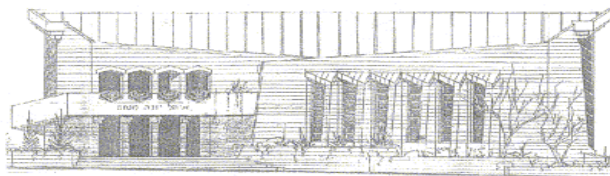
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דף מקורות לשיעור בנושא:

פגיעה באוכלוסיה אזרחית במלחמה

ערך: הרב דוד אברהם ספקטור

טיל פגע בבית באשקלון

א. פגיעה באוכלוסיה אזרחית של ישראל

[1] שולחן ערוך אורח חיים סימן שכט סעיף ו

עכו"ם שצרו על עיירות ישראל, אם באו על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת; באו על עסקי נפשות, ואפי' סתם, יוצאים עליהם בכלי זין ומחללין עליהם את השבת; ובעיר הסמוכה לספר, אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. (רמ"א) הגה: ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבא.

[2] הרב שאול ישראלי זצ"ל, בשו"ת חוות בנימין שער ב', ס' טו: 'מצור ביירות לאור ההלכה'

א. המחבלים שמטרתם המוצהרת והפעולות החבלניות שהם עושים להשגת מטרתם היא – לפגוע ביהודים יושבי ארץ ישראל וידם שלוחה גם ביהודים בכל מקום, והפגיעה היא בגוף ובנפש ומבלי הבחנה בין צעיר לזקן בין נשים וטף, בכל מקום ובכל דרך שידם הרצחנית מגעת, דינם פסוק למיתה כדין רודף אחר אחר להורגו.

ב. המלחמה במחבלים אלה על מנת לקטוע היד הרצחנית המגואלת בדם נקיים היא מלחמת מצוה המוגדרת ברמב"ם בשם "עזרת ישראל מיד צר שבא עליהם", שאין צורך בקבלת רשות מסנהדרין על כך. ה. אין הדברים האמורים אלא באשר למחבלים. אולם האוכלוסיה האזרחית אשר אינה מעורבת בפעולות המחבלים אינם בכלל זה ויש לאפשר להם לצאת מהמצור באין מפריע.

ב. פגיעה באוכלוסיה אזרחית של האויב

[3] הרב אברהם יצחק הכהן קוק, מדות הראיה, ערך אהבה

א. האהבה צריכה להיות מלאה בלב לכל.

ב. אהבת כל המעשים כולם היא קודמת לכל, אח"כ אהבת כל האדם, אחריה אהבת ישראל.... וכל האהבות אלה הם אהבות מעשיות, לאהוב אותם, לעשות להם טובה... י. אהבת האדם... צריכה להתפשט על כל האדם כולו, למרות כל שינויי דעות דתות ואמונות....

[4] הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, לנתיבות ישראל ב', עמ' רמד (הצופה י"ז תמוז תש"כ)

...אם לצערנו קרה מקרה מחפיר כזה של סידור עלבון וצער כזה (של גניבת נעליים מנוסע ערבי בדרך לאילת), מתוך התלוצצות פרועה ומושחתה כזו, על ידי אנשים מתוכנו, אל בן אדם משכנינו הגרים ויושבים בתוכנו, הלא יש להוקיע זאת ולהתבייש בזה ולחפש דרכים כיצד לפייס באמת את הנעלב, המזדמן לתומו בינינו, ולתקן את המכשלה הזאת, שלא יישנו חלילה עוד מקרים נוראים כאלה אצלנו ולסלק את חילול השם העוול הזה מעלינו...

[5] הרב דב ליאור ושאר רבני וראשי קרית ארבע-חברון בגלוי דעת ע"ש פ' ויחי תשס"ט

אנחנו מתנגדים בתוקף לכל פגיעה בתושבים ערביים וברכושם ללא התגרות מצידם... ברצוננו להדגיש שחילול קברות ופגיעה בסמלים מקודשים הם פשע שפל, שאין לנקוט אותו בשום מצב. אל למאבק הלאומי שלנו להאפיל על ערכו של כבוד הבריות.

[6] בראשית רבה (הוצאת וילנא) פרשה מד, ד(ה)
'אנכי מגן לך'... ר' לוי אמר: לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר: 'תאמר (שמה) אותן אוכלסין שהרגתי (במלחמת המלכים בסדום עד דמשק כדי להציל לוט) **שהיה בהם צדיק אחד וירא שמים אחד**' ?
משל לאחד שהיה עובר לפני פרדסו של מלך ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה והציץ המלך וראה אותו התחיל מטמן (מתחבא) מפניו. אמר לו (המלך): מפני מה אתה מטמן ? כמה פועלים הייתי צריך שיקוש אותה עכשיו שקששת אותה. **בא וטול שכר !**
כך אמר הקב"ה לאברהם: אותן אוכלסין שהרגת קוצים כסוחים היו !, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג) 'והיו עמים משרפות סיד קוצים כסוחים'.

[7] פירוש יד משה שם
הייתי צריך לשכור פועלים שיבערו הקוצים מן הכרם **שלא יפסידו הכרם**.

[8] אגרות הראיה א', עמ' ק
...**אי אפשר** היה כלל בשעה **שהשכנים** כולם היו **זאבי ערב ממש**, שרק ישראל לא ילחם, שאז היו מתקבצים **ומכלים חס ושלוש את שאריתם**. ואדרבא היה מוכרח מאד גם להפיל פחד על הפראים גם על ידי הנהגות אכזריות.

[9] רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה יד
א' וכיצד מצווין הן על הדינין ? חייבין להושיב דינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצות אלו, ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסיף.
ב' ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכס הריגה, שהרי שכס גזל **והם ראו וידעו ולא דנוהו !**

[10] מהר"ל מפרא"ג, גור אריה פרשת וישלח ד"ה הכתוב
קשה, אם שכס חטא, כל העיר מה חטאו להרוג ?
...הותר להם ללחום **כדין אומה שבא ללחום על אומה אחרת**.
ואף-על-גב דאמרה התורה 'כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה **שלום**', היינו **היכי דלא עשו לישראל דבר**, אבל היכא דעשו לישראל דבר, כגון זה שפרצו להם תחילה (במעשה דינה), מותרים ליקח נקמתם מהם.

[11] הרב יוסף דב סולוביצקי – נפש הרב עמ' פט, צ
א' הסביר רבנו ז"ל, בדברי הרמב"ם פ"ו ממלכים ה"ד: **עמלק שלא השלימו, אין מניחין מהם נשמה** וכו'. וביאר ואמר, דכשעורכים מלחמה, אין הורגים אלא את החיילים, ונשים וקטנים לא היו בצבא – אפילו אצל אומות העולם, **ואת האזרחים אסור להרוג**.... ועל-כן מאי טעמא הורגים בהם (בעמלק) אף נשים וטף ?

ב'...מתבאר מדברי הרמב"ם ריש הלכות מלכים, שג' מצוות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ: למנות להם מלך... ולהכרית זרעו של עמלק... ולבנות בית הבחירה וכו'. ומשמע להדיא דמחיית עמלק צריכה להתקיים בתורת עריכת מלחמה ע"פ מלך ישראל **וצבא מדינת ישראל**... ואעפ"כ הורגים גם נשים והטף. ודבר זה צריך ביאור.

ג' ונראה לומר, דזהו כל גדר הענין של **עמלק, שהם (או כל כיוצ"ב משך כל הדורות) הצהירו לנו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד**. והם היו הראשונים שהציעו **שיטה אנטישמית** שכזו, לערוך מלחמה נגד כלל ישראל, **ולהרוג בנו גם הטף וגם הנשים**. וזה לא כנוהג שבעולם, שמעולם לא הרגו אזרחים, ורק הרגו הזכרים הגדולים. ולפיכך, מאחר שזו היתה היחידות של עמלק, **כשציוותה לנו התורה לערוך מלחמה נגדם, בכח"ג ציוותה, כדוגמת אותה המלחמה שערכו הם, שגם אנחנו נהרוג גם הטף וגם הנשים...**